

Het is mooi geweest! | apr 2026

Zelf beslissen over je levenseinde in medisch-ethisch en psychosociaal perspectief

---

 Vrijdag 17 april 2026

Programma

9:00 - Ontvangst met koffie/thee, uitreiking congresmap

9:30 - Opening door de dagvoorzitter

Aart Mudde, internist n.p., arts-behandelaar in de GGZ, coach zorgprofessionals

Sessie 1 - Wensen omtrent het levenseinde

9.45 - 'Ik wil gewoon dood' - een interactieve casusbespreking over een vrouw met een euthanasiewens

Joost Hoekstra, internist, Expertisecentrum Euthanasie

- > Is de somatiek ernstig genoeg om uit het lijden verlost te worden?
- > Is er sprake van psychiatrische problematiek of lijden aan het leven?
- > In hoeverre speelt de psychosociale context een rol – en is deze valide?
- > Wanneer is behandeling van gedragsproblematiek een gepasseerd station?
- > Hoe schat je lijden in psychosociaal perspectief in?

10:45 - Koffie- en theepauze

11:00 - Eigen casuïstiek

Deelnemers bespreken in 3 groepen dilemma's bij wensen omtrent het levenseinde - de organisatoren luisteren mee als moderator.

- > Welke dilemma's ervaart u bij wensen tot levensbeëindiging?
- > Eigen regie van patiënt tot cliënt - wat is nog de rol van de hulpverlener?
- > Welke wegingsfactoren voor lijden hanteer je?
- > Hoe onderzoek je wat er onder het lijden zit op betrekkningsniveau?

11:30 - Plenaire bespreking

Katja ten Cate, ethisch adviseur Expertisecentrum Euthanasie

- > Plenaire terugrapportage uit de discussiegroepen
- > Ethische afwegingen bij verschillende scenario's

12:00 - Lunchpauze

Sessie 2 - 'Regievoering en gedragsaspecten'

13:00 - Waar komen we vandaan en waar gaat het naartoe - verschuiven waarden

Katja ten Cate, ethisch adviseur, Expertisecentrum Euthanasie

- > Veranderende visie op het levenseinde - een historische overzicht
- > Voltooid leven - een beschouwing vanuit de ethiek
- > Sterven in 2050 - een voorspelling

14:00 - Interview met Anton Philips over levenskunst

Joost Hoekstra, internist, Expertisecentrum Euthanasie

- > Eigenzinnig leven, eigen regie en omgaan met tegenslagen
- > Hoe kijkt Anton Philips tegen het levenseinde aan?

14:45 - Koffie- en theepauze

15:00 - De 'zelfkant' - afscheid nemen van jezelf

Aart Mudde, internist n.p., arts-behandelaar in de GGZ, coach zorgprofessionals

- > Doodswens op oudere leeftijd - welke factoren spelen een rol?
- > Hoe duid je emoties bij de wens tot levensbeëindiging?
- > Hoe daag je de patiënt uit zijn levenseind wens kritisch te beschouwen?
- > Een mindfull visie op lijden
- > Van slachtoffer naar overlever - omdenken - de cognitieve benadering
- > Valkuilen in de communicatie tussen cliënt en hulpverlener nader bekeken

16:00 - Round table en afsluiting

Bespreking vragen en opmerkingen van de deelnemers met de 3 organisatoren.